05/06/2023

Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος στο Μουσείο Μαστίχας Χίου

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5/6), το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ) οργανώνει το δημιουργικό εργαστήρι «Ανακύκλωσέ με…», για ενήλικες, το Σάββατο 10 Ιουνίου (ώρα 11:00), στο Μουσείο Μαστίχας Χίου, το οποίο παρουσιάζει την παράδοση της μαστιχοκαλλιέργειας στη Χίο, ενώ αποτυπώνει τη σύνδεση του πολιτισμού με το περιβάλλον, καθώς η άυλη πολιτιστική κληρονομιά συναντάται με το τοπίο και τη φυσική κληρονομιά.

Αντλώντας έμπνευση από τους κορμούς των μαστιχόδεντρων και με στόχο την ευαισθητοποίηση για την αξία της **ανακύκλωσης**, οι συμμετέχοντες στο εργαστήρι «Ανακύκλωσέ με…», στο Μουσείο Μαστίχας Χίου, θα μετατρέψουν

άδεια μπουκάλια σε διακοσμητικά ή ανθοδοχεία. Απλά **γυάλινα μπουκάλια** θα μεταμορφωθούν σε όμορφα αντικείμενα για το σπίτι, αξιοποιώντας την τεχνική του decoupage (διακόσμηση αντικειμένων με μικρά κομμάτια χαρτιού) και την τεχνική διακόσμησης με πηλό. Η δράση πραγματοποιείται στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος που φέτος είναι αφιερωμένη στη Μάχη για τη μείωση της μόλυνσης από τα Πλαστικά, με στόχο την αφύπνιση των πολιτών μέσα από την υπενθύμιση των επιπτώσεων της μάστιγας των πλαστικών για το **περιβάλλον**, το οικοσύστημα και τον άνθρωπο και την υπόδειξη λύσεων που μπορούν να μειώσουν το πρόβλημα. Για το 2023, επίκεντρο των εκδηλώσεων είναι η Ακτή του Ελεφαντοστού.

Το περιβαλλοντικό εργαστήρι με θέμα την ανακύκλωση, στο Μουσείο Μαστίχας Χίου, είναι ένα από τα δεκάδες που πραγματοποιούνται στην Ελλάδα με αφορμή τον φετινό εορτασμό που σηματοδοτεί έναν κύκλο 50 χρόνων για τον θεσμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος (περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε εδώ).

Στοχεύοντας σε μια καλύτερη κατανόηση της σύζευξης άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και φυσικής κληρονομιάς, ανατρέχουμε στην ιστορία του Μουσείου Μαστίχας Χίου. Πρόκειται για το όγδοο, σε λειτουργία, μουσείο του Δικτύου θεματικών Μουσείων του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), μέσω του οποίου επιδιώκεται η ανάδειξη της αειφορίας της παραδοσιακής καλλιέργειας και της παραγωγικής ιστορίας της επεξεργασίας της μαστίχας και, παράλληλα, η ένταξή της στο πολιτιστικό τοπίο της Χίου.

Το Μουσείο Μαστίχας Χίου βρίσκεται στα Μαστιχοχώρια, στη νότια Χίο, κοντά στο Πυργί. Τα Μαστιχοχώρια είναι το μοναδικό μέρος όπου «δακρύζει ο σχίνος» (ποικιλία pistacia lentiscus Chia) και παράγεται η μαστίχα, αν και σχίνοι υπάρχουν σε όλη τη Μεσόγειο. Μέσα από το πρίσμα της εγγραφής από την UNESCO της παραδοσιακής μαστιχοκαλλιέργειας στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ανθρωπότητας (2014), δίνεται έμφαση στη διαχρονία και την αειφορία του διάσημου ανά τον κόσμο χιώτικου προϊόντος.

Το Μουσείο Μαστίχας Χίου αποτυπώνει τη σύνδεση του πολιτισμού με το περιβάλλον, καθώς η άυλη πολιτιστική κληρονομιά συναντάται με το τοπίο και τη φυσική κληρονομιά που αυτό μεταφέρει. Η αξιοποίηση των μαστιχώνων στο πέρασμα των αιώνων έγινε με σεβασμό στις αντοχές της φύσης και του τοπίου, ενώ το ίδιο το τοπίο επηρέασε τον πολιτισμό του νησιού. Είναι αυτή η αλληλεπίδραση ανθρώπου-φύσης στο πέρασμα του χρόνου που ορίζει το τοπίο ως πολιτιστικό, θέτοντας τις βάσεις για μια ανάπτυξη που ήταν βιώσιμη πολύ πριν ο όρος αυτός ενταχθεί στις διεθνείς Συνθήκες για το περιβάλλον και την ανάπτυξη.

Η μόνιμη έκθεση έχει αντικείμενο τη μαστίχα Χίου ως μοναδικό φυσικό προϊόν. Συγκεκριμένα, ο επισκέπτης μαθαίνει για τον σχίνο και τη μαστίχα, τη ρητίνη που αναγνωρίστηκε πέρυσι ως φυσικό φάρμακο. Ανακαλύπτει την παραδοσιακή τεχνογνωσία της μαστιχοκαλλιέργειας, παρατηρεί τη διαχείριση της μαστίχας ιστορικά, διαπιστώνει πώς αυτή διαμόρφωσε το αγροτικό και οικισμένο τοπίο της νότιας Χίου. Επιπλέον, ενημερώνεται για τη συνεταιριστική εκμετάλλευση και τη μεταποίηση της μαστίχας στους νεότερους χρόνους, σημαντικό κεφάλαιο της παραγωγικής ιστορίας της Χίου και της Ελλάδας εν γένει. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις χρήσεις με τις οποίες η μαστίχα σήμερα ταξιδεύει σε 3 όλον τον κόσμο. Τέλος, η μουσειακή εμπειρία ολοκληρώνεται στην υπαίθρια έκθεση, όπου το κοινό έρχεται σε επαφή με το φυτό, αλλά και με το φυσικό περιβάλλον στο οποίο αυτό ευδοκιμεί.

Ο «πολιτισμός της μαστίχας», στοιχείο της χιώτικης ταυτότητας, αναδεικνύεται εκθεσιακά με ποικίλα μέσα. Η διαχρονία και η αειφορία της μαστιχοκαλλιέργειας τονίζονται με την παράθεση νέων φωτογραφιών δίπλα σε αρχειακό φωτογραφικό υλικό. Παράλληλα, το κοπιώδες ταξίδι της μαστίχας αποτυπώνεται στον μόχθο των ίδιων των μαστιχοκαλλιεργητών, οι οποίοι πρωταγωνιστούν στις οπτικοακουστικές παραγωγές. Αναμνήσεις από παλαιότερες εποχές διαφυλάσσουν οι μαρτυρίες των καλλιεργητών, αλλά και τα αντικείμενα της μόνιμης συλλογής (παραδοσιακές φορεσιές, εργαλεία και εξοπλισμός). Νέες πολυμεσικές εφαρμογές αναδεικνύουν τη διαμόρφωση του τοπίου της μαστίχας στον ιστορικό χρόνο και τον δομημένο χώρο, ενώ μακέτες παρέχουν τα εργαλεία για την κατανόηση των χρήσεων του χώρου.

Πρωτότυπα παλιά εργοστασιακά μηχανήματα τίθενται σε λειτουργία, προκειμένου να ανακινήσουν ένα σημαντικό γρανάζι της παραγωγικής ιστορίας της Ελλάδας. Άνθρωποι-γλυπτά κρύβονται ανάμεσα στους αναβαθμούς της υπαίθριας έκθεσης, σχολιάζοντας διακριτικά τη μακραίωνη σχέση του ανθρώπου με τη φύση στα Μαστιχοχώρια. Όλα τα παραπάνω δομούν ένα σύμπαν σκληρό, μετρημένο,

δυναμικό, αλλά κυρίως ανθρωποκεντρικό. Όπως είναι η μαστίχα.

Διαβάστε ακόμη: Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος – Η οικολογική κρίση είναι στην ουσία και κρίση πνευματική

Πηγή: digitalculture.gov.gr

Κεντρική φωτογραφία: Άποψη της μόνιμης έκθεσης, «Εισαγωγή» © ΠΙΟΠ, Ν. Δανιηλίδης